

יוסף בן שבע עשרה שנה וגו', והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו (לז. ב)

והוא נער, שהיה עושה מעשה נערות, מתקן בשערו וממשמש בעינו כדי שיהיה נראה יפה - רש"י מהמדרש.

אולם אחיו שראו הנהגתו שנוהג בפניהם במעשה נערות, החזיקוהו שהוא באמת נער כפי הנהגתו, אלא כשהוא בא אצל אביהם הוא מתלבש ומתנהג במנהג זקנים, וע"י זה אוהבו אביו יותר מלשאר אחיו, והוא אצלו אמון למסור לו כל החכמות וסתרי תורה, והאמת הוא שאין תוכו כבדו, אלא שהוא מרמה את אביו בהתנהגותו - וכבר היה לפניו כזה, שעשו רמה בהתנהגותו את יצחק אביו - וגם שהוא מביא דבה רעה עליהם להבאיש את ריחם בעינו, כדי שימסור את כל לבו ואהבתו רק אליו, וזהו ויראו אחיו כי אותו אהב אביהם מכל אחיו, היינו שמחזיקו לגדול ונכבד מכולם, ובעיניהם היה נראה ההיפך, שהוא נער מכולם, אלא שלפני אביו הוא מתראה כבעל דעת זקנים, ואין תוכו כבדו, והם שהיו ההיפך והקצה ממדה זו, שהרי לא דברו אחת בפה ואחת בלב, כמו שפירש"י, והיו תוכם כבדם במדת האמת בתכלית, ולכך הם שחשבוהו שאין תוכו כבדו, [ובפרט לפי מה שאמרו בפסחים דף ק"ג ב', שהמדבר אחד בפה ואחד בלב הוא משלשה שהקב"ה שונאן], לכן וישנאו אותו ולא יכלו דברו (לשלוס *).

והנה הרי ביוסף נאמר כי בן זקונים הוא לו, וכתב רש"י: ואונקלוס תרגם בר חכים הוא ליה, שכל מה שלמד משם ועבר מסר לו, והרמב"ן כתב דהיינו שמסר לו חכמות וסתרי תורה ומצאו משכיל ובעל סוד בהם כאילו היה זקן ורב ימים, וזהו כי בן זקונים הוא לו שהיה חכם בעיני אביו וטעמו כטעם זקנים, ע"כ, וא"כ הרי כל זה הוא ההיפך והקצה ממדת מעשה נערות, ואם היה עושה מעשה נערות ושקוע בגשמיות, איך יתכן שיבין וישכיל בעיניו נוראים של חכמת התורה וסודותיה.

ויתכן, שכונת יוסף היתה, כדי שלא להתראות כלפי אחיו כבן זקונים ובר חכים, וכאילו יש בו יתרון מעלה עליהם, ולכן בהיותו רועה את אחיו בצאן, היה מתנהג בפניהם כנער ונוהג במעשה נערות, ואף שהיה רגיל אצל בני בלהה ובני זלפה בני השפחות, בכל זאת נהג גם בפניהם כנער, היפך מעלת בן זקונים שהכיר בו אביו, וכל זה היה מצד ענוותנותו שלא להתראות כלפיהם כבעל מעלה מיוחדת, נמצא שבאמת היה משכיל ובעל סוד כזקן ורב ימים, אלא שהנהגתו לפני אחיו היתה כנער מצד העניויות.

(* והנה המפרשים עמדו בזה (באוה"ח כאן, וביפ"ת על המדרש), דלפירוש חז"ל והוא נער, שהיה עושה מעשה נערות, א"כ מהו את בני בלהה וגו' ומה שפירש"י והיה רגיל את בני בלהה, שהיו אחיו מבזין אותן והוא מקרבן, א"כ הרי אינו נמשך למה שקדם והוא נער שהיה עושה מעשה נערות, (ועי' רמב"ן כאן), וביותר, דלפי דרשתם "והוא נער" אינו שבח ליוסף אלא להיפך, ובמה שסיים את בני בלהה וגו', שבח הוא לו שהיו אחין מבזין אותן והוא מקרבן, ואם כן אינו מתיישב שניהם כאחד "והוא נער את בני בלהה וגו'" אולם למה שנתבאר הוא מדויק, דוהוא נער שעושה מעשה נערות, שבח הוא לו שעשה כדי שלא להתראות כלפי אחיו